

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Οικολογία – Παγκόσμια και τοπική φυσική κληρονομιά

17 Στόχοι - Δράσεις για ένα καλύτερο μέλλον

Βασιλική Ιωακειμίδου

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Οι μαθητές, ως πολίτες του κόσμου, είναι σημαντικό να προβληματίζονται για όσα συμβαίνουν γύρω τους σε ατομικό, τοπικό αλλά και παγκόσμιο επίπεδο, να αντιλαμβάνονται τη σχέση τους με το περιβάλλον γύρω τους, πώς το επηρεάζουν και πώς επηρεάζονται ως μέρος του. Απώτερος στόχος είναι η εκπαίδευση σε θέματα αειφορίας, η ανθεκτικότητα και η βιωσιμότητα, η ενεργός δράση των πολιτών.

Σκοπός του προγράμματος είναι η εξοικείωση των μαθητών/τριών και ιδανικά της ευρύτερης σχολικής κοινότητας με τους 17 Στόχους για Βιώσιμη Ανάπτυξη, όπως διαμορφώθηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (<https://sdgs.un.org/goals>), οι οποίοι παραμένουν στο επίκεντρο στην Ατζέντα για το 2030 (<https://sdgs.un.org/2030agenda>) και αποτελούν παγκόσμια πρόκληση για ένα καλύτερο μέλλον.

Πιο συγκεκριμένα, το πρόγραμμα αφορά τον δεύτερο θεματικό κύκλο των εργαστηρίων δεξιοτήτων με τίτλο «Φροντίζω το περιβάλλον» και την υποθεματική «Οικολογία-Παγκόσμια και Τοπική Κληρονομιά» με συνδυαστική εστίαση κυρίως στις δεξιότητες ζωής, που όπως έχουν διατυπωθεί στο πλαίσιο των εργαστηρίων δεξιοτήτων εστιάζουν στα εξής:

B1. Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής (Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Πολιτειότητα, Προσαρμοστικότητα, Ανθεκτικότητα, Υπευθυνότητα, Αυτομέριμα)

B2. Δεξιότητες ψηφιακής ιθαγένειας (Ευχέρεια στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ψηφιακή πολιτειότητα, Ασφαλής πλοήγηση στο διαδίκτυο, Προστασία από εξαρτητικές συμπεριφορές στις τεχνολογίες, ανθεκτικότητα)

B3. Δεξιότητες κοινωνικής ενσυναίσθησης (Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Διαμεσολάβηση, Επίλυση συγκρούσεων, Πολιτειότητα)

B4. Δεξιότητες επιχειρηματικότητας (Πρωτοβουλία, Οργανωτική ικανότητα, Προγραμματισμός, Παραγωγικότητα, Αποτελεσματικότητα)

Στην Ε΄ & ΣΤ΄ τάξη και μετά από μια σειρά εργαστηρίων δεξιοτήτων που σχετίζονται με το περιβάλλον και διάφορες δεξιότητες, αλλά και τους υπόλοιπους

Θεματικούς κύκλους, οι μαθητές μπορούν να ασχοληθούν πιο ολιστικά με θεματικές που αφορούν την αειφορία και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το πρόγραμμα θα μπορούσε να εστιάζει σε κάποιον από τους επιμέρους στόχους, εδώ όμως επιλέγεται μια γενική γνωριμία και ευαισθητοποίηση προκειμένου να δοθεί η ευρύτερη εικόνα. Εφόσον υπάρχει ενδιαφέρον από την πλευρά των μαθητών/τριών για περαιτέρω διερεύνηση σε μελλοντικές εφαρμογές και σχεδιασμούς εργαστηρίων μπορούν να προχωρήσουν σε βάθος, πιθανόν και στο πλαίσιο ωρών άλλων μαθημάτων όπως η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή ή οι Φυσικές Επιστήμες.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Για την υλοποίηση των εργαστηρίων για τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι προαπαιτούμενη μια βασική εξοικείωση μαθητών/τριών και εκπαιδευτικού στη χρήση υπολογιστή για την αναζήτηση πληροφοριών, την οργάνωση και τη διαχείρισή τους. Επίσης, θα βοηθούσε να είναι εξοικειωμένοι με ψηφιακά εργαλεία (δίνονται ενδεικτικά κάποια παρακάτω), όπως εργαλεία δημιουργίας αφισών ή έντυπων για τη διάχυση των αποτελεσμάτων μετά από διερεύνηση θεμάτων στο πλαίσιο των εργαστηρίων δεξιοτήτων.

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοιχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	
Θεματική	2. Φροντίζω το περιβάλλον	Υποθεματική	Οικολογία – Παγκόσμια και τοπική Φυσική κληρονομιά
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (πού προτείνονται)	Ε΄ & ΣΤ΄ Δημοτικού		
Τίτλος	17 Στόχοι – Δράσεις για ένα καλύτερο μέλλον		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	<p>Δεξιότητες ζωής:</p> <p>B1. Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής</p> <p>B2. Δεξιότητες της ψηφιακής ιθαγένειας</p> <p>B3. Δεξιότητες κοινωνικής ενσυναίσθησης</p> <p>B4. Δεξιότητες επιχειρηματικότητας</p>		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	<p>Καλλιέργεια Οικολογικής συνείδησης – Εκπαίδευση για την Αειφορία – Προαγωγή των 17 Στόχων της ΑΑ (οικολογική συνείδηση)</p>		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • συνδέουν εμπειρίες από προηγούμενα εργαστήρια δεξιοτήτων, προηγούμενες γνώσεις και δεξιότητες με το νέο πρόγραμμα για τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, • δεσμεύονται στη διερεύνηση θεμάτων που αφορούν το νέο πρόγραμμα για τους 17 Στόχους, • εκφράζουν προσδοκίες για το πρόγραμμα, • συνεργάζονται , • περιγράφουν ιδέες και σκέψεις τους. 	<p>Ας (ξανα)γνωριστούμε – πώς ονειρευόμαστε ένα καλύτερο αύριο;</p> <p>(1 ώρα)</p>	<p>Οι μαθητές/τριες συγκεντρώνονται σε κύκλο και συζητούν για προηγούμενες εμπειρίες τους σε εργαστήρια δεξιοτήτων και ιδιαίτερα στον θεματικό κύκλο του περιβάλλοντος και τις δεξιότητες ζωής. Ο/η εκπαιδευτικός τούς ζητά να συζητήσουν ανά δύο και να καταγράψουν επιγραμματικά σε χαρτάκια προβλήματα που αντιμετωπίζει η παγκόσμια κοινότητα. Οι δυάδες γίνονται τετράδες, οι τετράδες οκτάδες και τελικά στην ολομέλεια συγκεντρώνονται τα αποτελέσματα των συζητήσεων (εκπ/κή τεχνική της χιονοστιβάδας). Τα χαρτάκια μπορεί να έχουν κοινές αναφορές (για παράδειγμα, δύο ή και παραπάνω χαρτάκια μπορεί να αναφέρουν ως πρόβλημα τη μόλυνση των θαλασσών). Ο/η εκπαιδευτικός συγκεντρώνει, ομαδοποιεί τα προβλήματα και αναπλαισιώνει λεκτικά όσα οι μαθητές/τριες αναφέρουν στοχεύοντας σταδιακά στη σύνδεσή τους με τους 17 Στόχους για Βιώσιμη Ανάπτυξη χωρίς ακόμα να τους αναφέρει. Τα παιδιά στη συνέχεια, με καταγισμό ιδεών, αναφέρουν ιδέες σχετικές με το πώς ονειρεύονται έναν κόσμο καλύτερο για όλους. Ο/η εκπαιδευτικός καταγράφει τις ιδέες σε χαρτί του μέτρου για να μείνουν στην τάξη. Στο τέλος της συζήτησης οι μαθητές/τριες μπορούν να εμπλουτίσουν τις σημειώσεις του/της εκπαιδευτικού με σύντομα σχόλια, σκίτσα, χρωματιστά πλαίσια ή/και αυτοκόλλητα επιβράβευσης. Στο τέλος, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές/τριες να γράψουν σε μια μικρή καρτελίτσα τις προσδοκίες τους από το πρόγραμμα που ξεκινά. Καθένας/καθεμιά κρεμά με μανταλάκι στην άκρη ενός σκοινοιού, που διατρέχει την τάξη, όσα έγραψε.</p>

<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • εντοπίζουν το περιεχόμενο των 17 Στόχων, • συνδέουν τους 17 Στόχους με προβλήματα που αντιμετωπίζει η παγκόσμια κοινότητα, • επιχειρηματολογούν για τη σημαντικότητα ή το αντίθετο κάποιων στόχων σε σύγκριση με άλλους. 	<p>Γνωρίζουμε τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης</p> <p>(1 ώρα)</p>	<p>Ο/η εκπαιδευτικός ρωτά τους/τις μαθητές/τριες αν γνωρίζουν διεθνείς οργανισμούς. Πιθανόν να αναφερθούν η UNICEF, η UNESCO ή/και άλλοι. Ο/η εκπαιδευτικός αναφέρει τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) και παρωθεί τους μαθητές να αναστοχαστούν για τον ρόλο και τη στοχοθεσία των δράσεών του. Παρουσιάζει στη συνέχεια κάποια στοιχεία για τον ΟΗΕ για να γνωστοποιήσει τελικά και τη διαμόρφωση των 17 Στόχων για Βιώσιμη Ανάπτυξη.</p> <p>Οι μαθητές/τριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • διαβάζουν καρτέλες με το περιεχόμενο των 17 Στόχων και τις ταιριάζουν με αντίστοιχες καρτέλες όπου παρουσιάζονται οπτικοποιημένοι (γι' αυτή τη δραστηριότητα μπορεί να αξιοποιηθεί υλικό της actionaid και θα μπορούσε να γίνει και ψηφιακά), • συνδέουν προβλήματα που αντιμετωπίζει η παγκόσμια κοινότητα και κατέγραψαν στο προηγούμενο εργαστήριο με τους 17 Στόχους και δημιουργούν εννοιολογικούς χάρτες, • ταξινομούν τους 17 Στόχους σε κατηγορίες που ιδανικά ορίζουν οι ίδιοι/ες, για παράδειγμα: περιβάλλον, κοινωνία, αξίες... Οι κατηγορίες δίνουν αφορμή για συζήτηση. Ενδέχεται να αναδιαμορφωθούν αφού αναζητηθούν συνδέσεις και προσδιοριστεί η μεταξύ τους σχέση, • σε ομάδες προσπαθούν να ιεραρχήσουν τους Στόχους επιχειρηματολογώντας για τις επιλογές τους, οι οποίες τελικά παρουσιάζονται στην ολομέλεια και προσφέρεται ανατροφοδότηση. <p>Ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές/τριες να μετακινήσουν την καρτέλα με τις προσδοκίες τους πάνω στο σκονί από τα αριστερά προς τα δεξιά, αν θεωρούν ότι κάπως το πρόγραμμα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες τους.</p>
--	---	---

Οι μαθητές να:

- συλλέγουν, επεξεργάζονται, ταξινομούν και ερμηνεύουν δεδομένα σχετικά με τους 17 Στόχους προερχόμενα από διάφορες πηγές,
- οργανώνουν υλικό προκειμένου να είναι παρουσιάσιμο σε ευρύτερο κοινό,
- συνεργάζονται σε ομάδες,
- αναστοχάζονται σε καλές πρακτικές της ομάδας και σημεία που χρειάζεται να βελτιωθούν.

Το περιεχόμενο των 17 Στόχων για Βιώσιμη Ανάπτυξη

(1 ώρα)

Σε ομάδες (τριών ατόμων) οι μαθητές/τριες αναλαμβάνουν να αναζητήσουν, να συγκεντρώσουν και να φέρουν στην τάξη ή να ανεβάσουν στην πλατφόρμα που δουλεύει η τάξη (π.χ. e-me, e-class) υλικό (π.χ. εικόνες, σύντομες ιστορίες/άρθρα) σχετικό με 2 ή 3 στόχους από τους 17 που είτε ο/η εκπαιδευτικός αναθέτει ή ακόμα καλύτερα οι μαθητές/τριες επιλέγουν.

Στην τάξη ή/και διαδικτυακά οι ομάδες δουλεύουν και προετοιμάζουν ώστε να είναι παρουσιάσιμο το υλικό που συγκεντρώθηκε. Αυτό μπορεί να είναι σε ψηφιακή μορφή (παρουσιάσεις, παιχνιδιώδεις ασκήσεις και δραστηριότητες) ή εικόνες και σύντομα κειμενάκια κολλημένα σε κανσόν, τα οποία θα μείνουν και θα αναρτηθούν στην τάξη και επιπλέον θα αξιοποιηθούν σε δράσεις διάχυσης για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της ευρύτερης σχολικής κοινότητας. Όσα προετοιμάζονται από τις ομάδες, παρουσιάζονται στην ολομέλεια της τάξης αρχικά.

Σχολιάζεται στο τέλος, πέρα από το περιεχόμενο των παρουσιάσεων, και ο τρόπος που δούλεψε και συνεργάστηκε η ομάδα. Άλλωστε ο 17^{ος} Στόχος αναφέρεται ξεκάθαρα σε συνεργασίες. Η εργασία των μαθητών σε ομάδες αποτελεί την πιο πρόσφορη βιωματική προσέγγιση στον Στόχο αυτόν και είναι σημαντικό αν αναδειχθούν θετικά/δυνατά σημεία, δυσκολίες που μπορεί να προέκυψαν, διαμορφώνονται με συζήτηση κριτήρια ποιοτικής συνεργασίας και με βάση αυτά προσφέρεται ανατροφοδότηση από τους συμμαθητές και τον/την εκπαιδευτικό. Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές/τριες να αναστοχαστούν με αφορμή όσα συνέβησαν και να μετακινήσουν, αν θέλουν, τις καταγεγραμμένες προσδοκίες τους στο σχολικό.

<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • αναζητούν ιδέες και υλικό στο διαδίκτυο κατάλληλο για την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση της ευρύτερης κοινότητας, • εκτιμούν και ακολουθούν κανόνες καλής συμπεριφοράς και ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο, • συνθέτουν κανόνες επιθυμητών συμπεριφορών που μπορούν να βοηθήσουν στην επίτευξη των 17 Στόχων. 	<p>Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς για να διασφαλίσουμε έναν καλύτερο κόσμο για όλους</p> <p>(1 ώρα)</p>	<p>Οι μαθητές/τριες χωρισμένοι/νες σε ομάδες επεξεργάζονται πληροφορίες και ιδέες από συγκεκριμένες ιστοσελίδες που έχει προτείνει ο/η εκπαιδευτικός (υπάρχουν ενδεικτικά υποστηρικτικές ιστοσελίδες στην ενότητα Εκπαιδευτικό υλικό/συνδέσεις).</p> <p>Στο σημείο αυτό, αλλά και κάθε φορά που το κρίνει σκόπιμο ο/η εκπαιδευτικός, χρειάζεται να γίνεται υπενθύμιση στους μαθητές/τριες των κανόνων ασφαλούς πλοήγησης και κανόνων καλής συμπεριφοράς στο διαδίκτυο με αφορμή, για παράδειγμα, ένα σχετικό βίντεο (προτείνονται ενδεικτικά βίντεο στην ενότητα Εκπαιδευτικό υλικό/συνδέσεις).</p> <p>Οι μαθητές/τριες αναζητούν και καταλήγουν σε προτάσεις συγκεκριμένων συμπεριφορών, στάσεων και δράσεων σε σχέση με κάθε Στόχο που έχουν επεξεργαστεί.</p> <p>Στην ολομέλεια συζητούν πώς κάθε Στόχος μπορεί να αποτελέσει το έναυσμα κοινής δράσης πολιτών.</p> <p>Επιπλέον συμβάλλουν με ιδέες και αποφασίζουν ποιες από αυτές τις συμπεριφορές / δράσεις μπορούν να αναλάβουν οι ίδιοι/ες και πώς θα μπορούσαν να καλέσουν κι άλλους συμμαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς και φίλους να συμμετέχουν στις δράσεις τους. Συνδιαμορφώνουν τον οικοκώδικα (ένα σύνολο επιθυμητών συμπεριφορών) του σχολείου που θα συμβάλλει στην επίτευξη των 17 Στόχων. Ο οικοκώδικας αποτυπώνεται ψηφιακά ή έντυπα και διαμοιράζεται στο σχολείο.</p> <p>Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές/τριες να αναστοχαστούν όσα συνέβησαν και να μετακινήσουν, αν θέλουν, τις καταγεγραμμένες προσδοκίες τους στο σχολικό.</p>
--	---	---

Οι μαθητές να:

- επιχειρηματολογούν για να επιλέξουν δράσεις που θα υλοποιήσουν,
- αξιοποιούν διάφορα εργαλεία και μορφές τέχνης για τη δημιουργία υλικού,
- σχεδιάζουν και αναπτύσσουν υλικό κατάλληλο για την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση της ευρύτερης κοινότητας,
- συνθέτουν κείμενα ως ψηφίσματα με στόχο τη δέσμευση και σύμπραξη σε κοινή δράση της ευρύτερης κοινότητας.

Ενημερωτικά
 φυλλάδια,
 βιντεάκια,
 ψηφίσματα,
 παιχνίδια με τους
 17 στόχους

(1 ώρα)

Οι μαθητές/τριες συμφωνούν στον σχεδιασμό και την υλοποίηση καμπάνιας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της σχολικής κοινότητας σε σχέση με τους 17 Στόχους. Καταγράφουν τις ιδέες τους και εκφράζοντας επιχειρήματα αποφασίζουν ποιες θα υλοποιήσουν.

Και πάλι σε ομάδες οι μαθητές/τριες αναλαμβάνουν τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη υλικού που θα βοηθήσει στη διάχυση των 17 Στόχων στη σχολική κοινότητα. Αυτή την φορά δεν αναλαμβάνει κάθε ομάδα κάποιους στόχους, αλλά αναλαμβάνει τη δημιουργία υλικού που αφορά όλους τους Στόχους όπως αφίσες, ενημερωτικά φυλλάδια, βιντεάκια, ψηφίσματα, παιχνίδια, ταμπλό ή οπτικές σημάνσεις που μπορεί να τοποθετηθούν σε σημεία κλειδιά στο σχολείο.

Ενδεικτικά, μπορεί να αξιοποιηθούν ψηφιακά εργαλεία, για να δημιουργήσουν οι μαθητές/τριες σε ομάδες αφίσες, ενημερωτικά φυλλάδια, βίντεο, υλικό δημοσιοποιήσιμο στην ιστοσελίδα του σχολείου ή στο προφίλ του σχολείου σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Επιπλέον, διαμορφώνεται ένα σύντομο κείμενο όπου επεξηγούνται πρακτικές που βοηθούν στην επίτευξη των 17 Στόχων. Οι μαθητές/τριες θα μοιράσουν το κείμενο και θα συγκεντρώσουν υπογραφές συναίνεσης της ευρύτερης σχολικής και τοπικής κοινότητας που θα δεσμεύεται να υποστηρίξει την προσπάθεια των μαθητών/τριών.

Όπως σε κάθε εργαστήριο, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές/τριες να αναστοχαστούν με αφορμή όσα συνέβησαν και να μετακινήσουν, αν θέλουν, τις αρχικές προσδοκίες τους στο σχολικό.

<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • υλοποιούν καμπάνιες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της σχολικής κοινότητας για τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, • δημοσιοποιούν υλικό κατάλληλο για την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση της ευρύτερης κοινότητας για τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. 	<p>Διάχυση – η δράση ανοίγει προς όλη τη σχολική κοινότητα</p> <p>(1 ώρα)</p>	<p>Οι μαθητές/τριες διοργανώνουν και υλοποιούν ενημερωτικές δράσεις προς όλη τη σχολική κοινότητα. Στην ουσία εδώ υλοποιούνται όσα σχεδίασαν και προετοίμασαν οι μαθητές/τριες στο προηγούμενο εργαστήριο.</p> <p>Οι μαθητές/τριες περνούν από τις τάξεις, τα εργαστήρια, τα γραφεία ή κοινόχρηστους χώρους του σχολείου, αναρτούν σχετικό υλικό που έχουν δημιουργήσει (τον οικώδικα, αφίσες, ταμπέλες, οπτικούς υπενθυμητές), παρουσιάζουν, εξηγούν, συζητούν και παρωθούν συμμαθητές, εκπαιδευτικούς και βοηθητικό προσωπικό να συνδράμουν την προσπάθεια και τις δράσεις τους. Μοιράζουν ενημερωτικό υλικό και μαζεύουν υπογραφές δέσμευσης στην κοινή προσπάθεια.</p> <p>Η σχολική και η ευρύτερη κοινότητα εμπλέκονται σε εκδηλώσεις που μπορεί να περιλαμβάνουν ομιλίες με σχετική θεματολογία ειδικών διάφορων ειδικοτήτων αλλά και μαθητών/τριών, προβολή βίντεο και δημιουργίες μαθητών/τριών, εργαστήρια ευαισθητοποίησης, επιτραπέζια ή/και ψηφιακά παιχνίδια για μικρότερα παιδιά και μεγάλους.</p> <p>Οι εκδηλώσεις μπορούν να πάρουν τη μορφή πανηγυριού ή φεστιβάλ που θα οργανωθεί και θα υλοποιηθεί με συνεργασία όλων των τάξεων του σχολείου. Κάθε τάξη μπορεί να έχει μια γωνιά σε κάποιον χώρο του σχολείου όπου σε ορισμένο χρόνο θα παρουσιάζει με διάφορους τρόπους ένα ή περισσότερα εργαστήρια που έτρεξε κατά τη διάρκεια της χρονιάς.</p>
---	---	--

Οι μαθητές να:

- αναστοχάζονται με αφορμή την εμπειρία τους στο πρόγραμμα,
- αξιολογούν τη συνεργασία και τη συνεισφορά ατόμων και ομάδων,
- αποτιμούν τα εργαστήρια και όσα συνέβησαν σε αυτά,
- εντοπίζουν δυνατά, αλλά και στοιχεία των εργαστηρίων που μπορούν να προσεχθούν περισσότερο σε μελλοντικές εφαρμογές ή/και να βελτιωθούν,
- αναστοχάζονται ως προς τον βαθμό εκπλήρωσης των προσδοκιών τους.

Αξιολόγηση -
 αναστοχασμός

(1 ώρα)

Με την ολοκλήρωση του εκπαιδευτικού προγράμματος οι μαθητές/τριες συγκεντρώνονται σε κύκλο και αξιολογούν την εμπειρία τους.

Συζητούν για τα οφέλη και τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν. Αναστοχάζονται σχετικά με τον τρόπο που δούλεψαν, τη συνεργασία τους και εντοπίζουν κυρίως σημεία που θα μπορούσαν να βελτιωθούν ή να βελτιώσουν σε ομαδικό ή/και ατομικό επίπεδο.

Μέσα από κουβέντα προκύπτουν κριτήρια με βάση τα οποία θα μπορούσε να αξιολογηθεί η δράση σε κάθε της φάση, πώς ξεκίνησε, πώς εξελίχθηκε, πώς ολοκληρώνεται, αλλά και συνολικότερα να αποτιμηθεί η ποιότητά της.

Οι εντυπώσεις και οι σκέψεις των μαθητών/τριών μπορούν να αποτυπωθούν σε κειμενάκια, σε ζωγραφιές και σκίτσα, ακόμα και μια γκριμάτσα ή στάση του σώματος που να εκφράζει το συναίσθημά τους με την ολοκλήρωση του προγράμματος.

Το πρόγραμμα κλείνει με τους μαθητές/τριες να έχουν την ευκαιρία να μετακινήσουν για τελευταία φορά την καρτέλα με τις αρχικές τους προσδοκίες πάνω στο σχοινί. Έπειτα, κάθε μαθητής/τρια διαβάζει τι είχε γράψει πριν 7 περίπου εβδομάδες και εκφράζει τις σκέψεις του ως προς τον βαθμό ικανοποίησης των αρχικών του προσδοκιών. Στην ουσία εδώ πρόκειται για μια αναστοχαστική διαδικασία για τους μαθητές/τριες, αλλά και ανατροφοδότηση για τον/την εκπαιδευτικό ως προς την ποιότητα της εμπειρίας που είχαν οι μαθητές/τριες του/της.

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

Σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, των Φυσικών Επιστημών, ίσως και της Γλώσσας

Σύνδεση με εργαστήρια δεξιοτήτων φορέων όπως:

- “Bravo Schools-Δημιουργούμε έναν καλύτερο κόσμο”, QualityNet Foundation (το πρόγραμμα εμπεριέχει εφαρμογές για όλες τις βαθμίδες)
- Walk the Global Walk: Κινητοποιώντας τους Νέους για την Υποστήριξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης / Actionaid Ελλάς (παρότι πρόκειται για πρόγραμμα που απευθύνεται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μπορεί να προσφέρει ιδέες)

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αντλήσουν επιπλέον ιδέες, δραστηριότητες και περιεχόμενο από διαδικτυακές πηγές όπως:

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/wp-content/uploads/2021/02/ActNow-action-guide.pdf> - 10 προτεινόμενες απλές αλλαγές συμπεριφοράς σε ατομικό επίπεδο με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη

<http://hellenicplatform.org/yliko-ekpaideytikous/> - ένα επιτραπέζιο παιχνίδι για τους 17 Στόχους της ΒΑ εκτυπώσιμο

<https://unric.org/el/> - Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Βίντεο

<https://youtu.be/9qkwj5yqqGk> - ένα βίντεο σχετικό με κανόνες διαδικτυακής συμπεριφοράς ειδικά διαμορφωμένο για παιδιά

Ενδεικτικά ψηφιακά εργαλεία που μπορούν να αξιοποιηθούν:

<https://www.canva.com/> - ένα εργαλείο που μπορεί να αξιοποιηθεί για τη σύνθεση και δημιουργία αφισών, φυλλαδίων, παρουσιάσεων...

<https://coggle.it/> ή <https://bubbl.us/> - δύο εργαλεία για τη δημιουργία εννοιολογικού χάρτη, προφανώς οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιήσουν αντίστοιχα εργαλεία από την e-me και την e-class

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Κέντρα Περιβαλλοντικής Αγωγής (ιδιαίτερα αν έχουν σχετικά προγράμματα)

Υπεύθυνοι Περιβαλλοντικής Αγωγής στις Διευθύνσεις ΠΕ

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Η αξιολόγηση με στόχο τη διαρκή βελτίωση χρειάζεται να είναι εγγενές μέρος του προγράμματος σε διάφορα χρονικά σημεία. Στην αρχή μπορεί να βοηθήσει να διαγνωστούν προσδοκίες, ανάγκες, επιθυμίες, ιδέες και προηγούμενες γνώσεις των μαθητών. Κατά τη διάρκεια ανάπτυξης των εργαστηρίων μπορεί να αναδείξει αδύναμα σημεία που μπορούν να βελτιωθούν ή να επισημάνει διαστάσεις που σε άλλη περίπτωση θα περνούσαν απαρατήρητες και έτσι γίνεται εμφανής η προστιθέμενη αξία υλοποίησης του προγράμματος. Στο τέλος, είναι απαραίτητη η γενική αποτίμηση του προγράμματος αλλά και της συνολικότερης εμπειρίας για τους εμπλεκόμενους σε ατομικό, σε ομαδικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο σχεδιασμού και υλοποίησης, διαδικασία που μπορεί να βοηθήσει σε μελλοντικές εφαρμογές του. Έχουν προβλεφθεί δραστηριότητες τέτοιου τύπου στη ροή του συγκεκριμένου προγράμματος για τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, για παράδειγμα, στην αρχή και στο τέλος με την έκφραση των προσδοκιών των μαθητών, με ανατροφοδότηση που προσφέρει η ολομέλεια της τάξης στη δουλειά που υλοποιήθηκε σε ομάδες εργασίας και φυσικά στο τέλος με την αποτίμηση της συνολικής εμπειρίας και τον αναστοχασμό που στοχεύει στην ανάδειξη μεταγνωστικών διαστάσεων για τον τρόπο που δουλεύουν οι μαθητές/τριες ή/και σημεία που μπορούν να βελτιωθούν σε μελλοντικές εφαρμογές του προγράμματος.

Οι εκδηλώσεις διάχυσης που προτείνονται στο πλαίσιο του προγράμματος εντάσσονται στην προσπάθεια συμπερίληψης και ευαισθητοποίησης όλης της σχολικής κοινότητας. Είναι σημαντική η εξωστρέφεια των προγραμμάτων και η εμπλοκή περισσότερων ανθρώπων. Τα περιβαλλοντικά θέματα δεν αφορούν μόνο λίγους και η εμπειρία για τους μαθητές διευρύνεται αφού αντιλαμβάνονται και νιώθουν τη σημαντικότητα του θέματος, της

προσπάθειάς τους, της δέσμευσής τους και της διαφοράς που μπορεί να κάνουν με την ενεργό δράση τους σε έναν κόσμο και σε ένα μέλλον που τους ανήκει.

Σημειώσεις:

Ένα σημείο κλειδί, ιδιαίτερα λόγω του περιορισμένου χρόνου που προβλέπεται για τα εργαστήρια δεξιοτήτων στις μεγάλες τάξεις του δημοτικού, είναι η σύνδεση με προηγούμενα προγράμματα καλλιέργειας δεξιοτήτων που έχουν υλοποιήσει οι μαθητές/τριες, γιατί το συγκεκριμένο πρόγραμμα μπορεί να αντλήσει από τα προηγούμενα γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες. Σαφώς μια συνδεδεμένη εμπειρία έχει περισσότερο νόημα έτσι κι αλλιώς, αλλά το συγκεκριμένο πρόγραμμα προσφέρει αυτή την ευκαιρία λόγω του θεματολογικού του εύρους.

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Ευκαιρίες αξιολόγησης προσφέρονται σε διάφορα σημεία υλοποίησης του προγράμματος για τους 17 Στόχους προκειμένου να προσφερθούν ευκαιρίες αναστοχασμού επί της διαδικασίας αλλά και βελτίωσης σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Από τον/την εκπαιδευτικό σε διαδικασίες ομαδικής εργασίας ενδεικτικά μπορούν να αξιολογηθούν τα εξής:

- η συμμετοχή των μαθητών/τριών σε διαδικασίες συλλογής, οργάνωσης, επεξεργασίας, παρουσίασης δεδομένων και διάχυσης των αποτελεσμάτων της διερεύνησης στην ευρύτερη σχολική κοινότητα,
- η συνεργασία τους με άλλους συμμαθητές/τριες,
- η συνεισφορά στην ομάδα με ιδέες και πρωτοβουλίες, απόψεις και επιχειρήματα,
- η αξιοποίηση της ανατροφοδότησης από συμμαθητές/τριες ή/και τον/την εκπαιδευτικό.

Φύλλο περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Οικολογία – Παγκόσμια και τοπική φυσική κληρονομιά

17 Στόχοι για έναν καλύτερο κόσμο

Ποιος ήταν για σένα ο πιο σημαντικός από τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης και γιατί;

Ποια από τις δραστηριότητες του προγράμματος σου φάνηκε πιο ενδιαφέρουσα και γιατί;

Πώς το πρόγραμμα βοήθησε την καλλιέργεια δεξιοτήτων όπως τη συλλογή, οργάνωση, επεξεργασία, παρουσίαση πληροφοριών και δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων στην ευρύτερη σχολική κοινότητα;

Πώς το πρόγραμμα διευκόλυνε τη συνεργασία σου με άλλους/άλλες συμμαθητές/τριες;

Πώς βοήθησες την ομάδα σου;

Πώς αξιοποίησες τις προτάσεις των συμμαθητών και του/της δασκάλου/λας σου για να βελτιώσεις τη δουλειά σου;

Υπάρχει κάτι που σε δυσκόλεψε και θα ήθελες να αλλάξει;

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Στο (e-)portfolio των μαθητών θα μπορούσαν να ενσωματωθούν δημιουργίες τους που αφορούν την επεξεργασία των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, καθώς και κάθε παραγόμενο που αξιοποιήθηκε στο πλαίσιο διάχυσης των εργαστηρίων όπως παρουσιάσεις, βίντεο, φωτογραφικό υλικό, ζωγραφιές, κολλάζ, οικοκώδικες, αφίσες είτε αυτά δημιουργήθηκαν ατομικά είτε ομαδικά. Επιπλέον, μπορούν να συμπεριλαμβάνονται ψηφιακές ή έντυπες δημιουργίες όπως παιχνίδια.

Βίντεο (ένα πρωτότυπο βίντεο επίδειξης υποδειγματικής διδασκαλίας ή επιμορφωτικής παρουσίασης του εργαστηρίου)

Μπορούν να αναπτυχθούν ολιγόλεπτα υποστηρικτικά για τους εκπαιδευτικούς βιντεάκια με ενδεικτικές δραστηριότητες των εργαστηρίων.

Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης του προγράμματος

. Ο ΟΗΕ διατύπωσε 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΒΑ). Ποιος από τους παρακάτω **δεν** ανήκει σε αυτούς τους 17; (Επιλέξτε τη σωστή απάντηση)

- Μηδενική φτώχεια
- Μηδενική πείνα
- Καλή υγεία και ευημερία
- Ποιοτική εκπαίδευση
- Ισότητα φύλων
- Καθαρό νερό και αποχέτευση
- Φτηνή και καθαρή ενέργεια
- Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη
- Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές
- Λιγότερες ανισότητες

- Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες
- Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή
- Δράση για το κλίμα
- Ζωή στο νερό
- Ζωή στη στεριά
- Ζωή σε άλλους πλανήτες
- Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί
- Συνεργασία για τους στόχους

2. Στο πρώτο εργαστήριο ποιες εκπαιδευτικές τεχνικές αξιοποιούνται με στόχο τη σταδιακή ανταλλαγή πληροφοριών και την αποτύπωση ιδεών των μαθητών/τριών; (Επιλέξτε τη σωστή απάντηση)

- Παιχνίδια ρόλων και ψηφιακά παιχνίδια αξιολόγησης
- Debate και κινητικά παιχνίδια
- Ενοιολογικοί χάρτες και δραματοποίηση
- Βίντεο και προσομοιώσεις
- Χιονοστιβάδα και καταιγισμός ιδεών
- Όλα τα παραπάνω

3. Όταν οι μαθητές/τριες δουλεύουν σε ομάδες αυτό που έχει σημασία είναι η αποτίμηση: (Επιλέξτε τη σωστή απάντηση)

- του αποτελέσματος
- του τρόπου που εργάστηκε η ομάδα
- της συνεισφοράς κάθε ατόμου
- της παρουσίασης του αποτελέσματος και της δουλειάς
- όλα τα παραπάνω

4. Στο τέταρτο εργαστήριο οι μαθητές/τριες δημιουργούν τον δικό τους οικοκώδικα για την επίτευξη των 17 Στόχων ΒΑ, δηλαδή: (Επιλέξτε τη σωστή απάντηση)

- ένα σύνολο επιθυμητών συμπεριφορών
- ένα σύνολο συναισθημάτων

- ένα σύνολο συνθημάτων
- ένα σύνολο παρανοήσεων και επίλυσης αποριών
- ένα σύνολο προβληματισμών
- όλα τα παραπάνω

5. Οι μαθητές/τριες στο πλαίσιο των εργαστηρίων δεξιοτήτων για τους 17 Στόχους ΒΑ αναμένεται να επανέρχονται σε θέματα: (Επιλέξτε τη σωστή απάντηση)

- ασφαλούς κυκλοφορίας στους δρόμους και κανόνων οδικής συμπεριφοράς
- ασφαλούς αναζήτησης ταξιδιωτικών προορισμών
- ασφαλούς πλοήγησης και κανόνων καλής συμπεριφοράς (netiquette) στο διαδίκτυο
- ασφαλούς διαβίωσης και κανόνων καλής γειννίας
- όλα τα παραπάνω

6. Στο έκτο εργαστήριο, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές/τριες σε θέματα που αφορούν την παραμέληση και την κακοποίηση ζώων, αξιοποιούνται: (Επιλέξτε τη σωστή απάντηση)

- ο δημιουργικός προφορικός λόγος και η λογοτεχνία
- η ζωγραφική και η μουσική
- ο χορός και η τεχνολογία (επαυξημένη πραγματικότητα)
- η δημιουργική γραφή και το ντοκιμαντέρ
- όλα τα παραπάνω

7. Δραστηριότητες διάχυσης του προγράμματος που προτείνονται στο έκτο εργαστήριο δεξιοτήτων αφορούν: (Επιλέξτε τη σωστή απάντηση)

- ενημερωτικές δράσεις, παρουσιάσεις, συζητήσεις, ομιλίες, εργαστήρια
- ψηφίσματα, ενημερωτικά φυλλάδια, βίντεο, αναρτήσεις στην ιστοσελίδα του σχολείου ή στο προφίλ του σχολείου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- ανάρτηση πληροφοριακού υλικού σε κεντρικούς χώρους του σχολείου και στις τάξεις (αφίσες, οικοκώδικες, οπτικοί υπενθυμητές)
- φεστιβάλ/γιορτή των εργαστηρίων δεξιοτήτων

- όλα τα παραπάνω

8. Ποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες των εργαστηρίων δεξιοτήτων για τους 17 Στόχους ΒΑ αφορά αξιολογικές διαδικασίες με στόχο τη βελτίωση της μαθησιακής εμπειρίας; (Επιλέξτε τη σωστή απάντηση)

- συζήτηση σε κύκλο με στόχο τον αναστοχασμό σε όσα συνέβησαν, οφέλη, δυσκολίες, συνεργασίες
- προσδιορισμός κριτηρίων με στόχο την αξιολόγηση της ποιότητας των δράσεων
- έκφραση συναισθημάτων και εντυπώσεων με το πρόσωπο και κινήσεις ή στάσεις του σώματος
- η έκφραση των προσδοκιών των μαθητών και ο βαθμός ικανοποίησής τους
- όλα τα παραπάνω

9. Το φύλλο εργασίας που προτείνεται στο πλαίσιο του προγράμματος για τους 17 Στόχους ΒΑ αφορά: (Επιλέξτε τη σωστή απάντηση)

- την ετεροαξιολόγηση (ενός/μιας μαθητή/τριας προς κάποιον/κάποια, κάποιους άλλους ή κάποιες άλλες)
- την αυτοαξιολόγηση του μαθητή (ενός/μιας μαθητή/τριας προς τον εαυτό του/της)
- την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού από τους/τις μαθητές/τριες
- την αξιολόγηση του/της μαθητή/τριας από τον εκπαιδευτικό
- την αξιολόγηση της σχολικής μονάδας
- όλα τα παραπάνω